

Maig 2023. Píndola sectorial

El sector químic

a Catalunya

El sector químic a Catalunya, píndola sectorial

ACCIÓ
Generalitat de Catalunya

Els continguts d'aquest document estan subjectes a una llicència *Creative Commons*. Si no s'indica el contrari, se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor, no se'n faci un ús comercial i no se'n distribueixin obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

L'ús de marques i logotips en el present informe és merament informatiu. Les marques i logotips esmentats pertanyen als seus respectius titulars i en cap cas són titularitat d'ACCIÓ. Aquesta és una representació il·lustrativa parcial de les empreses, organitzacions i entitats que formen part del sector químic a Catalunya. Poden haver-hi empreses, organitzacions i entitats que no han estat incloses en l'estudi.

Realització

Unitat d'Estratègia i Intel·ligència Competitiva d'ACCIÓ

Barcelona, maig del 2023

Contingut

1. El sector químic al món

2. El sector químic a Catalunya

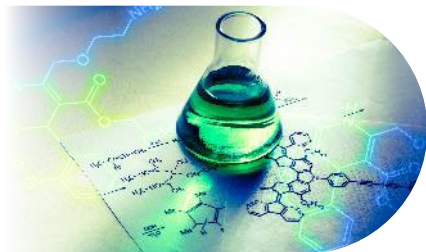
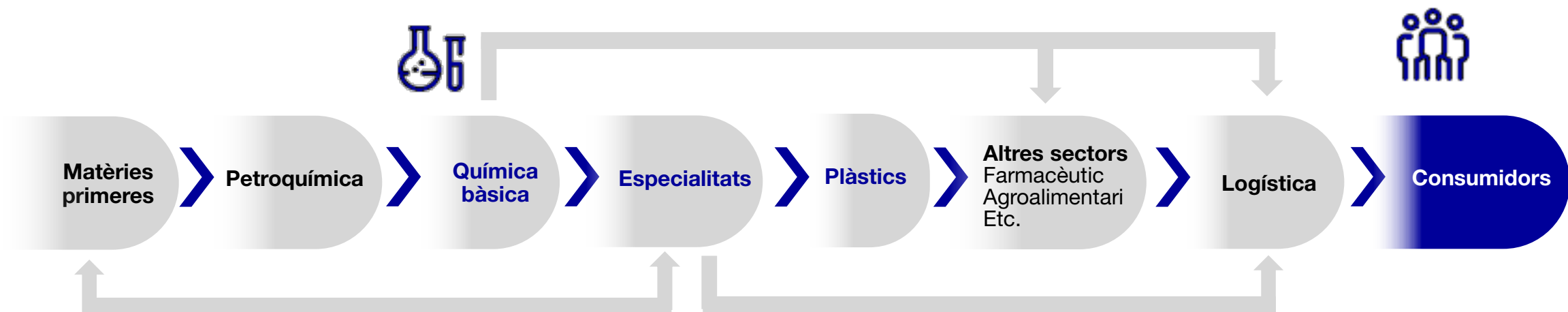

3. Tendències i reptes del sector químic

1. El sector químic al món

Cadena de valor del sector químic

Nota: en color blau s'indiquen els segments que inclou l'estudi.

Font: ACCIÓ

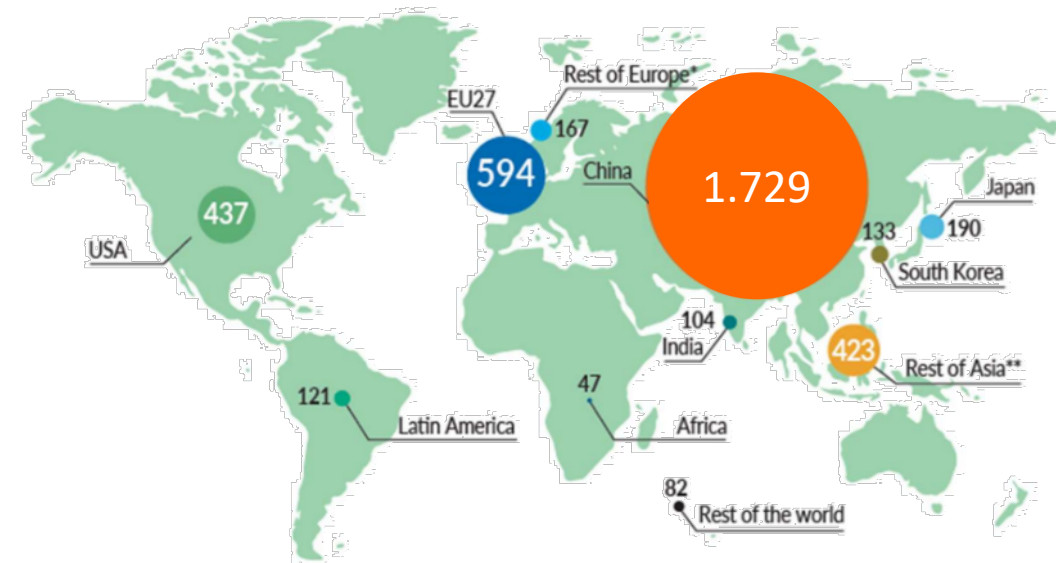
El sector químic al món

- La **Xina és el principal productor mundial**, aporta **el 43% de les vendes** mundials de productes químics el 2021. Amb un 14,8%, la indústria química de la UE ocupa el segon lloc, els Estats Units ocupen la tercera posició amb un 10,8% de vendes totals.
- **Alemanya (29%) i França (17%)** són els dos majors productors de productes químics d'Europa, seguits d'**Itàlia (10%)**, els **Països Baixos (10%)**, **Espanya (8%)** i **Bèlgica (7%)**. Junts representen el **81%** de les vendes totals de la UE.

Principals empreses químiques i del sector dels plàstics del món

Vendes mundials de productes químics: desglossament geogràfic, 2021 (en mil milions €)

Font: Cefic. 'The European Chemical industry Facts and Figures 2023'. Cefic considera productes químics els següents: Productes químics de consum, petroquímics, inorgànics bàsics, productes químics especials i polímers. ACCIÓ a partir de dades d'Orbis i C&EN.

Objectius de desenvolupament sostenible al sector químic

La química té un paper essencial per ajudar la societat a assolir els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**. El sector químic és divers i complex, i com a tal interactua amb un gran nombre d'ODS.

Les oportunitats per a la nova investigació química, l'educació en química verda i sostenible, les pràctiques de fabricació de productes químics ecològics i sostenibles i el sentit de la responsabilitat social són crucials per als químics actuals i futurs.

Font: ACCIÓ basat en la Unió Internacional de Telecomunicacions (ITU), l'agència especialitzada de les Nacions Unides (ONU) responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)

El sector químic a Catalunya

Catalunya, una opció intel·ligent per a les empreses químiques que volen expandir el seu negoci

Centres de producció química i clusterització regional

- **Catalunya és la 1a regió de l'Estat espanyol** per nombre d'empreses, facturació i llocs de treball.
- **2n sector manufacturer més gran de l'economia catalana** per facturació, després d'alimentació.
- **Tres pols químics diferenciats** a Catalunya (Barcelona, Tarragona i Vallès) protagonitzats per empreses de la indústria química en diferents nivells de la cadena de valor, a més d'oferir serveis per a empreses químiques.

Ecosistema

- Catalunya compta amb un ecosistema de primer nivell per a les empreses químiques.
- Sòlida **col·laboració publicoprivada** de suport a l'ecosistema químic català.
- Presència de **ChemMed, un clúster químic industrial**, logístic, acadèmic i científic de Tarragona format per més d'un centenar d'empreses químiques.

Alta disposició tecnològica

- Reconeigits **grups de recerca** aplicada i bàsica que donen suport a la transferència tecnològica i una completa xarxa de centres científics i tecnològics representatius del programa de **recerca i innovació** de Catalunya.

Excel·lent infraestructura logística

- Una xarxa logística que dona servei a **400 milions** de consumidors a Europa - Mediterrània - Àfrica en menys de 48 hores.
- El **Port de Barcelona** i el **Port de Tarragona** disposen **d'excel·lents instal·lacions de distribució multimodal per al sector químic**.
- El **Port de Tarragona** és la plataforma logística encarregada d'importar les matèries primeres necessàries per als processos productius del sector químic i exportar els productes que se'n deriven. **És el clúster petroquímic més gran del sud d'Europa**.

Els líders del sector químic trien Catalunya

- Catalunya és la **5a** regió de la Unió Europea en creació d'ocupació, la **9a** en nombre de projectes i la **14a** en inversió de capital (2018 a 2022).
- Empreses com AkzoNobel, Croda o Essity tenen els seus Hubs d'Innovació Digital a Catalunya.

Primer sector exportador a Catalunya

- Catalunya és la **regió amb major nombre d'exportacions** del sector. **El 41% de les exportacions** del sector de la química i els plàstics en el darrer quinquenni es duen a terme des de Catalunya.
- El sector de la química i els plàstics en el darrer quinquenni representa el **20% de les exportacions totals** catalanes.

Font: ACCIÓ

El sector químic a Catalunya, líder a l'estat espanyol en nombre d'empreses, facturació i llocs de treball

1.985 empreses (2022, DIRCE 2022)

- Catalunya és la regió més important d'Espanya amb un 25,7% sobre el total d'empreses químiques.
- El 85,0% de les empreses es van establir fa més de 10 anys.
- El 58,7% de les empreses són exportadores i el 44,2% són exportadores regulars.
- El 11,8% són filials estrangeres.

61.560 empleats (2020)

- **31,1%** dels treballadors del sector a Espanya
- El **12,7%** dels treballadors de la indústria catalana
- **2n** sector manufacturer català per ocupació directa.
- El 93,1% treballa en empreses de més de 10 anys.
- El 69,9% treballa en microempreses o petites empreses (menys de 50 treballadors).

21.596 M€ de facturació (2020)

- **36,8%** de la facturació d'Espanya, líder a l'estat.
- **2n** sector manufacturer més gran de l'economia catalana.
- Representa el 12,4% del PIB total de Catalunya i el **16,5%** de la facturació industrial catalana.
- El 87,8% de la facturació prové de grans i mitjanes empreses.

Aportació econòmica i distribució territorial

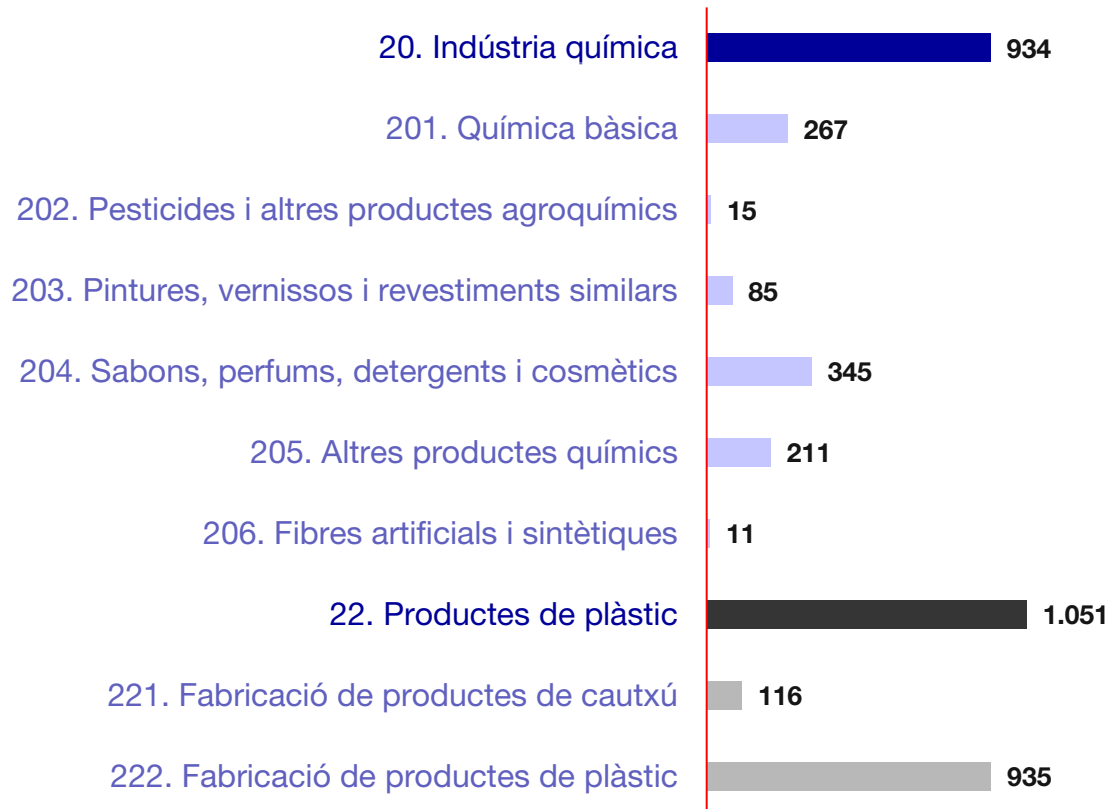

- Els tres grans pols químics de Catalunya (Tarragona, Barcelona, Vallès) aglutinen el 80% de les empreses, 87% de la facturació i 81% dels llocs de treball.
- El Vallès Occidental, el Barcelonès, el Baix Llobregat, el Vallès Oriental i el Maresme són les comarques amb més empreses relacionades amb el sector químic.

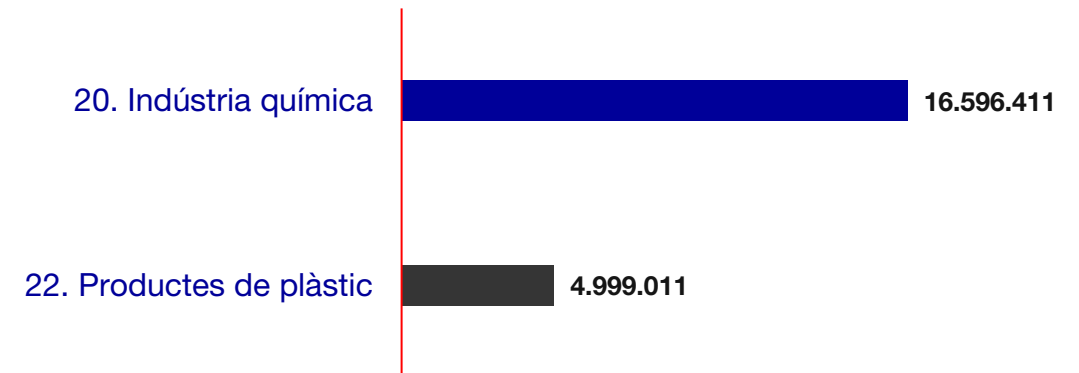
Font: ACCIÓ a partir d'INE i Orbis (CNAES 20 i 22)

Quantificació dels diferents àmbits del sector químic i caracterització dels diferents segments

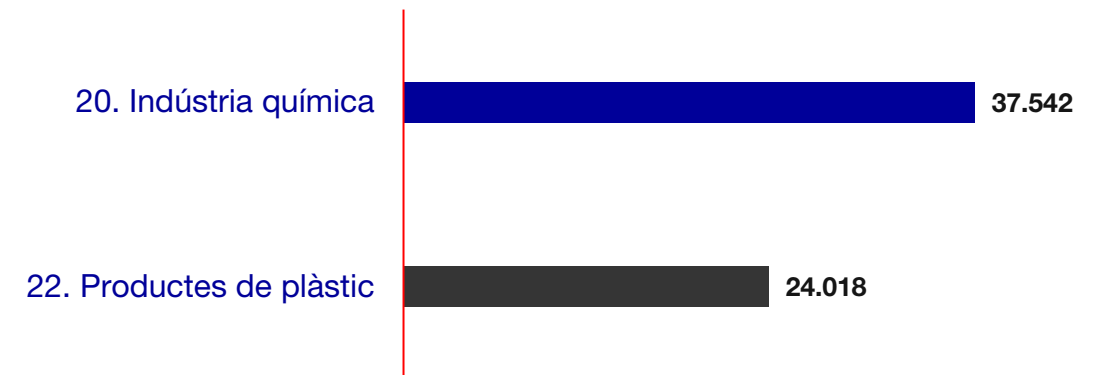
Empreses del sector (2022, DIRCE)

Facturació (2020, INE)

Treballadors (2020, INE)

Font: ACCIÓ a partir d'INE

Fem avui l'empresa del demà

Cadena de valor de la indústria química a Catalunya

Font: ACCIÓ basat en Orbis. Representació parcial no exhaustiva d'empreses amb alts nivells de facturació per cadascun dels segments.

Els tres grans pols químics facturen el 87% del sector químic a Catalunya

A Catalunya hi ha tres grans pols químics que es dediquen a diferents àrees de la indústria química i ofereixen serveis a empreses químiques.

Tarragona es dedica principalment a la producció de productes químics **bàsics**, petroquímics i polímers; el **Vallès** es centra en la producció de productes químics **especialitzats**, detergents, pintures i fertilitzants; i **Barcelona**, a més de ser la seu i les **oficines comercials**, trobem plantes de producció de productes químics **intermedis**, cosmètics, higiene personal i farmacèutics.

Pol químic Tarragona

Pol químic Vallès

Pol químic Barcelona

Amb més de **1.500 empreses**, els tres pols químics de Catalunya aglutinen el **80% de les empreses**, **87% de la facturació** i **81% dels llocs de treball**.

Font: ACCIÓ basat en Orbis. Representació parcial no exhaustiva d'empreses amb alts nivells de facturació per cadascun dels pols.

Algunes empreses rellevants del sector

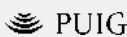
Indústria química

BASF

BASF és la companyia química més gran del món i compta amb un ampli catàleg de productes que abasten des de la química i els plàstics fins a les solucions per a l'agricultura.

Puig

Puig és una empresa familiar de tercera generació dedicada a la moda, la cosmètica i les fragàncies.

AkzoNobel

AkzoNobel és la companyia líder internacional en pintures i recobriments i un important productor d'especialitats químiques.

Bayer

Bayer és una empresa multinacional amb competències clau en l'àmbit de la ciència aplicada a la salut i l'alimentació.

Dow

Dow és una empresa multinacional que fabrica plàstics, productes químics i agroquímics.

Sector del plàstic

Gates

Gates és l'empresa líder en corretges de transmissió de potència i un fabricant de productes de potència hidràulica.

Ammega

Ammega és un campió en transmissió de potència, bandes transportadores i de procés lleugeres i potència fluida.

SMP Automotive

SMP és un dels principals experts en mòduls interiors i exteriors d'alta qualitat per a la indústria de l'automòbil.

ELIX Polymers

ELIX Polymers és un dels fabricants líders de resines ABS (acrilonitril butadiè estirè) i derivats a Europa.

TATAY

TATAY és una empresa productora i distribuïdora de plàstics.

Nota: descripció realitzada a partir de les pàgines web de les empreses

Font: ACCIÓ

Fem avui l'**empresa** del demà

Barcelona compta amb més de 2.000 startups el 2022

Ecosistema català d'startups

2.022
empreses

1.720 M€
facturació

19.138
persones ocupades

Startups relacionades amb el sector químic

Astrea
materials

Azolla Projects
Carbon Farming Program

distinkt

FWN

INDRESMAT
ORGANIC POLYMER MATERIALS

JOLT

CARBÓN
VIVO

nzero
ZERO ORGANIC PLASTICS

BAULA*
The in chemistry world

Minerales tecnológicos
expandidos S.L.

nözama

Font: ACCIÓ, en base al "Barcelona & Catalonia Startup Hub, 2022" report

Ecosistema del sector químic a Catalunya

Associacions empresarials relacionades amb el sector químic

Clústers

Fires a Catalunya

Plàstics

Química

Fires transversals

Universitats amb formació relacionada amb la indústria química

Font: ACCIÓ. Mostra dels principals representants de cada categoria.

ChemMed Tarragona, el clúster químic del Mediterrani

Al sud de Barcelona, hi ha un hub químic de referència situat a Tarragona que congrega un ampli ventall d'empreses competitives, així com infraestructures capdavanteres i el Port de Tarragona.

El hub **químic de Tarragona (ChemMed)** és una sòlida plataforma que facilita la importació i exportació de materials químics a la **Mediterrània i al nord d'Àfrica**, i concentra socis i proveïdors potencials del negoci químic, energètic i de recursos.

Més d'un centenar d'empreses químiques de totes les mides:
Productores i empreses de serveis. La producció inclou petroquímics, poliolefines, plàstics, productes químics orgànics i productes industrials, així com productes químics especialitzats i química fina, representant així la clàssica cadena de creació de valor.

Infraestructures i serveis agrupats:
Dues Centrals de Cicle Combinat amb un total de 820 MW de potència per al subministrament d'electricitat, vapor, nitrogen, hidrogen, aire comprimit i aigua desmineralitzada a les empreses del clúster.
Subministrament d'aigua regenerada. Una font de subministrament que arriba fins als 20 hm³/any.
Canonada de sortida d'aigües residuals submarines agrupades.
Tres parcs de bombers agrupats.

Centres Tecnològics i d'Investigació Química
Institut Català d'Investigació Química (ICIQ)
Centre de Tecnologia Química (CTQC)

Acadèmia

Campus d'Excel·lència Internacional Catalunya Sud (CEICS)
Universitat Rovira i Virgili (URV)
Centres de Formació Professional

Empreses químiques associades

Font: pàgina web de ChemMed

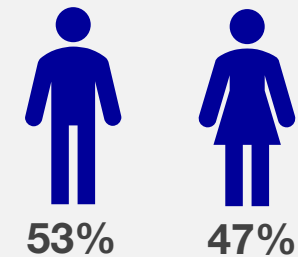
Talent

Estudiants matriculats en màsters i graus relacionats amb el sector químic al curs 2021-2022

Del total d'estudiants matriculats a l'estat en màsters i graus relacionats amb el sector químic un **17%** estudien a Catalunya (5.616 estudiants).

Per sexes la distribució dels **estudiants catalans** és molt propera a la paritat:

Del total de **persones matriculades a l'estat** en màsters i graus relacionats amb el sector químic el **53%** són dones.

Font: ACCIÓ

Alta disposició tecnològica

Coneguts grups de recerca aplicada i bàsica que donen suport a la transferència tecnològica i una completa xarxa de centres científics i tecnològics constitueixen la base del programa de recerca i innovació de Catalunya.

Institut Català d'Investigació Química ICIQ: realitza investigacions pioneres sobre catàlisi i energies renovables.

Instal·lació de proves d'automoció de l'IDIADA.

Sincrotró ALBA, l'accelerador de partícules més gran del sud d'Europa.

Projecte ALBA II: un programa que transformarà ALBA en un sincrotró de 4a generació amb la renovació del seu accelerador i instrumentació i la construcció de noves línies de llum.

L'**Institut de Ciències Fotòniques**, una de les millors institucions de recerca del món.

Parc de Recerca Biomèdica, líder del sud d'Europa en recerca biomèdica.

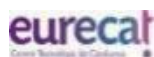
Mare Nostrum (BSC), 3r supercomputador del Sud d'Europa.

Tecnologia a l'abast de les empreses

Centres tecnològics relacionats amb la indústria química

Centres tecnològics i grups de recerca relacionats amb la indústria química

Tendències i innovacions tecnològiques aplicades a la química

Tendències tecnològiques de transformació verda

Agritech

Foodtech

Bateries

Hidrogen

Blue Economy H

Mineria urbana

Descarbonització

Reciclatge químic

Energies netes

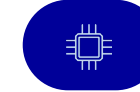
Tecnologies del cycle de l'aigua

Tendències tecnològiques industrials

Catàlisi i biocatàlisi

Micro/nano electrònica Semiconductors

Materials de frontera

Química verda

Materials sostenibles

Reciclatge i valorització H

Tendències tecnològiques digitals

Supercomputació

Tecnologies Immersives

Casos d'aplicacions tecnològiques a la química catalana

Micro/nano electrònica-Graphenica

Nanotecnologia i electrònica d'impressió basada en l'estampat del grafè que permet aplicar les seves propietats a qualsevol material a partir de membranes d'impressió i convertir el grafè en sensors químics, entre d'altres.

Reciclatge químic-VEnvirotech

Startup biotecnològica dedicada a la transformació de residus orgànics en bioplàstics Polyhydroxyalcanoat que es caracteritzen per ser produïts per bacteris, biodegradables al medi ambient i compatibles amb el cos humà.

Bateries-EARTHIDAS

Empresa que va crear una bateria híbrida de grafè i liti per a bicicletes i motocicletes elèctriques amb capacitat de carregar-se en cinc minuts. Són bateries que es poden carregar fins a 12 vegades més ràpidament que d'altres tipologies tradicionals.

Supercomputació-NEXTMOL

Desenvolupa eines de simulació i d'anàlisi de dades per accelerar el disseny de nous químics caracteritzant el comportament de les molècules, predient el rendiment i identificant les millors candidates per a complir amb les característiques físicoquímiques abans de sintetitzar molècules.

Reciclatge químic-Orchestra Sci.

Les seves tecnologies d'Orchestra Sci permeten separar i purificar el CO₂ a baixa pressió, reduint la inversió necessària. S'ajusten a múltiples aplicacions on el CO₂ sigui necessari com a producte o additiu, aplicant petits focus d'emissió.

Materials de frontera-Astrea

Ofereix una tecnologia única a escala mundial utilitzada per la Nasa i NASCAR. Ha desenvolupat un catalitzador basat en nanopartícules d'or que és capaç d'eliminar contaminants tòxics a temperatura ambient i amb presència d'humitat i així preservar la qualitat de l'aire.

Tecnologies del cycle de l'aigua-adiquímica

Adiquímica és una empresa fabricant de productes químics que ofereix solucions avançades pel tractament d'aigües amb l'objectiu de cobrir d'una manera integral i sostenible totes les necessitats referents a la qualitat de l'aigua i tractament de les instal·lacions.

Materials sostenibles-INFINITE

Ha creat un procés innovador capaç de reconvertir les cordes de raquetes utilitzades als tornejos en polièster 100% reciclat amb l'objectiu de produir roba esportiva. La tecnologia desenvolupada permet reduir la quantitat d'aigua, l'energia i les emissions de CO₂.

Reciclatge i valorització H-CCP

Ha desenvolupat una solució ecològica per substituir els sistemes convencionals de calefacció i refrigeració basats en compressió de vapor que utilitzen gasos tòxics per sistemes de processament de *composite* natural a base de cautxú.

Font: ACCIÓ

Catalunya, hub logístic intermodal

Catalunya acull dos dels principals ports de la Mediterrània, diverses estacions de tren d'alta velocitat, diversos aeroports (el de Barcelona guardonat internacionalment) i autopistes perfectament connectades amb la resta del sistema viari estatal i europeu.

Port de Barcelona

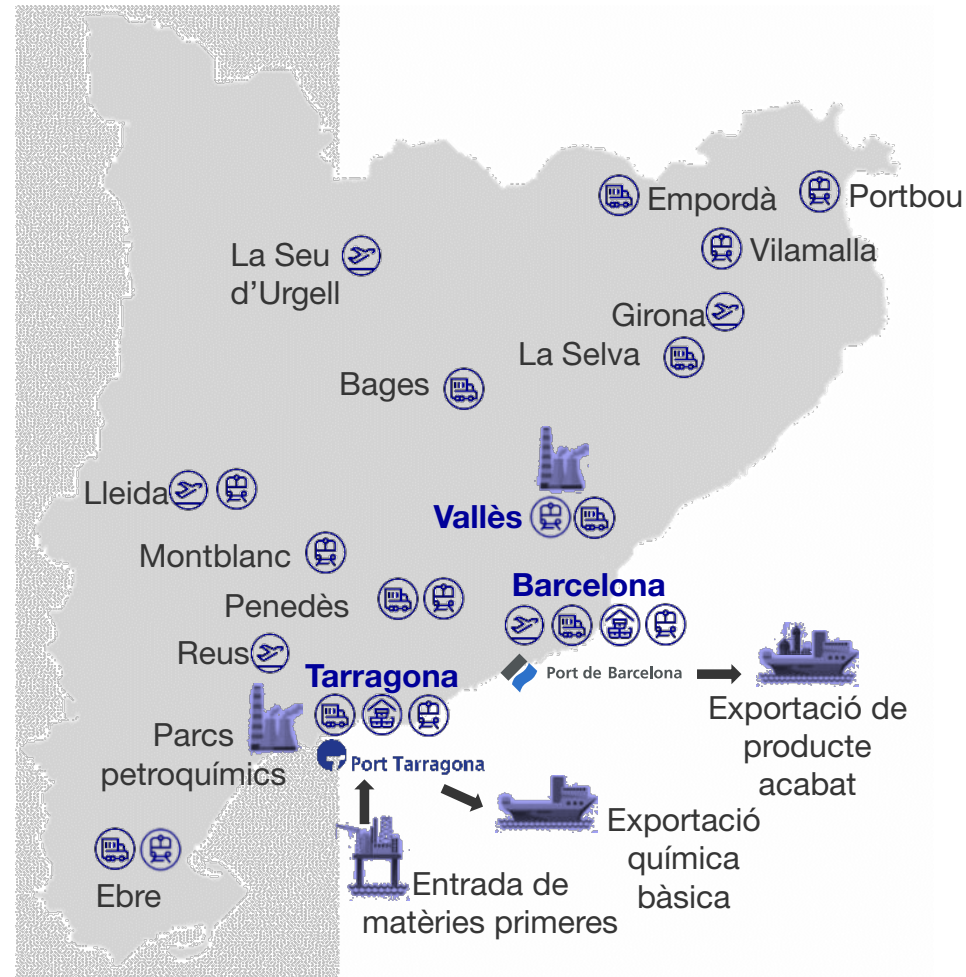

- L'oferta més gran de serveis logístics i de transport a Espanya i sud d'Europa.
- 65 milions de tones només en trànsit de mercaderies a Barcelona.
- Especialització industrial i de gran distribució en sectors consolidats i emergents (farmacèutic, químic, mobilitat, agroalimentari, comerç electrònic, gran distribució, moda i automoció).

Port de Tarragona

- El 67,8% del negoci portuari del port de Tarragona prové del sector petroquímic.
- La superfície dedicada a la química al port de Tarragona s'ha duplicat fins a arribar a les 36 hectàrees de terreny per al desplegament de tancs d'emmagatzematge.

Una extensa xarxa ferroviària i d'infraestructures viàries.

Catalunya és la principal regió europea pel que fa a dotació d'**infraestructures viàries** de quatre o més carrils (48,7 km/1000 km²); 1a regió espanyola tant en volum de transport interregional com internacional de mercaderies per carretera.

Una extensa **xarxa ferroviària** que connecta Catalunya amb la resta d'Espanya i França, incloent-hi 400 km d'alta velocitat ferroviària. El Corredor Mediterrani és un doble ferrocarril d'alta velocitat que circula per tot Catalunya; connectant països europeus fins a Hongria.

Font: ACCIÓ

Els líders del sector químic escullen Catalunya (I)

Del 2018 al 2022

- **32 empreses han materialitzat 39 projectes d'IED químics a Catalunya.** Aquests projectes suposen una inversió de **capital total de 654 M€**. Durant el període, es van crear un total de **1.262 llocs de treball**.
- Alemanya és el principal inversor químic a Catalunya, seguit per Estats Units i França.

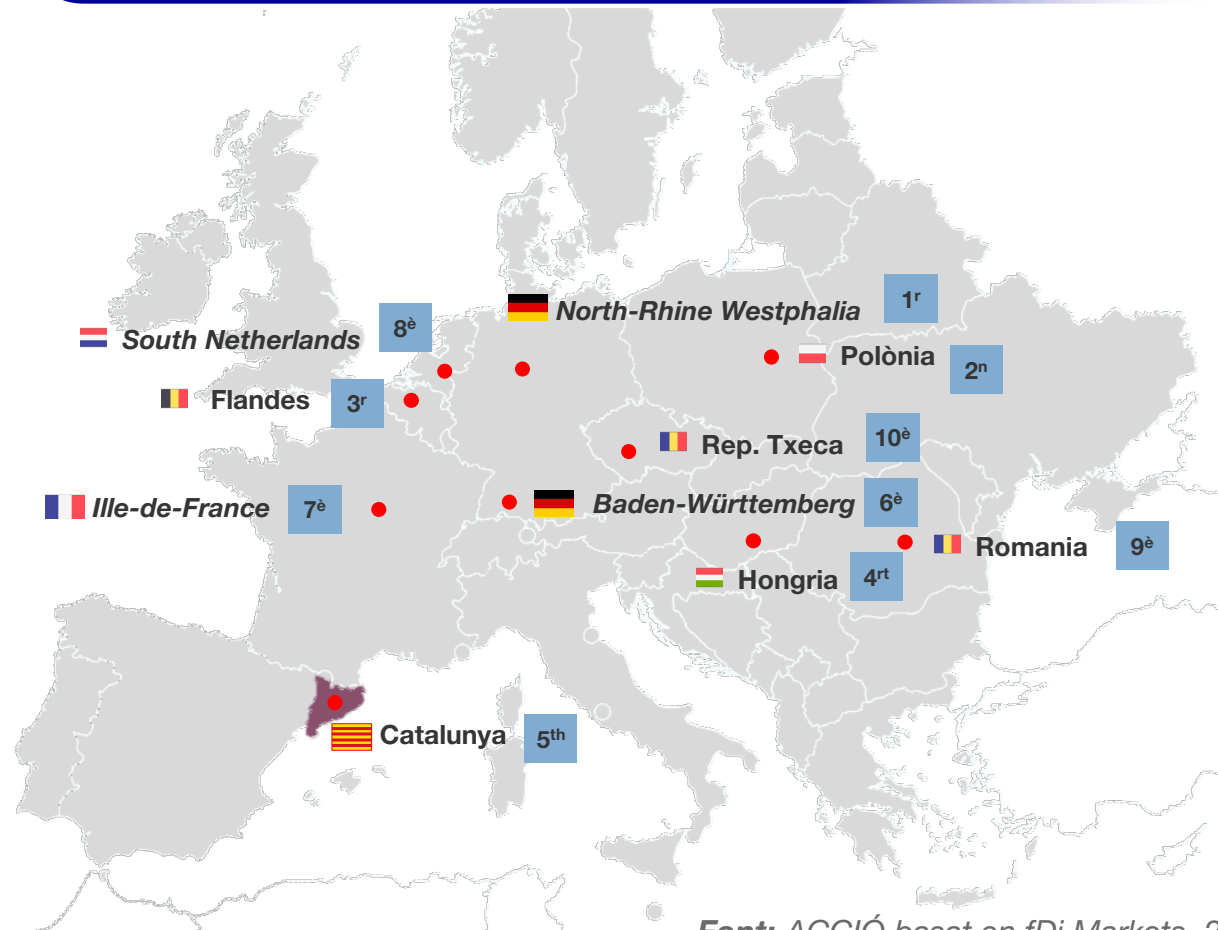
Digital Innovation hubs

CRODA

Top 10 regions receptores d'IED química a la UE27 per nombre de projectes (2018-2022)

Font: ACCIÓ basat en fDi Markets, 2018-2022

Els líders del sector químic escullen Catalunya (II)

Dow Chemical

Dow Chemical, una empresa química amb seu als Estats Units, ha anunciat plans per augmentar la capacitat de la seva instal·lació de fabricació a la zona de la Canonja de Tarragona, Catalunya. L'empresa també invertirà en millores de seguretat i eficiència energètica.

53 M€

46 llocs de treball

BASF

BASF, una empresa química amb seu a Alemanya, ha anunciat plans per augmentar la capacitat de la seva instal·lació de fabricació a la zona de la Canonja de Tarragona, Catalunya. L'empresa també invertirà en millores de seguretat i eficiència energètica.

53 M€

46 llocs de treball

Messer Group

Messer Group, amb seu a Alemanya i especialitzada en gasos industrials, construirà una nova planta de producció al seu emplaçament a Vila-Seca, Espanya. Tindrà una capacitat de 2.400 tones d'oxigen, nitrogen i argó al dia. La nova planta de 41,1 M\$ crearà 20 llocs de treball i està previst que comenci a funcionar el desembre del 2021. Donarà servei al mercat local i assentarà les bases per a un creixement posterior a Europa occidental.

38 M€

20 llocs de treball

BASF SONATRACH

BASF SONATRACH, una productora de propilè i una filial de *joint venture* de l'empresa química alemanya BASF, va invertir 33 milions d'euros per augmentar la capacitat de la seva instal·lació de fabricació a la zona de la Canonja de Tarragona, Catalunya. L'empresa va portar a terme un projecte per eliminar els embuts en el procés de producció, fet que augmentarà la capacitat anual de la planta de 370.000 a 420.000 tones. L'ampliació forma part dels plans més amplis de BASF per invertir 59,5 milions d'euros.

33 M€

29 llocs de treball

El sector químic, primer exportador de l'economia a Catalunya

Durant l'última dècada, el 42% de les exportacions espanyoles del sector de la química han provingut de Catalunya.

- En el quinquenni del 2018 al 2022, les exportacions químiques catalanes van experimentar un creixement del **32%** i un **54%** durant els últims 10 anys.
- **Catalunya és la regió amb més exportadors regulars de productes químics:** el 2022, els exportadors regulars van representar el **44%** del total d'empreses exportadores de productes químics a Catalunya (i el **39%** del total d'empreses exportadores regulars químiques d'Espanya).
- Els plàstics en formes primàries, els productes bàsics de química orgànica, els colorants i pigments i els fertilitzants i compostos nitrogenats són els productes més exportats el 2022.

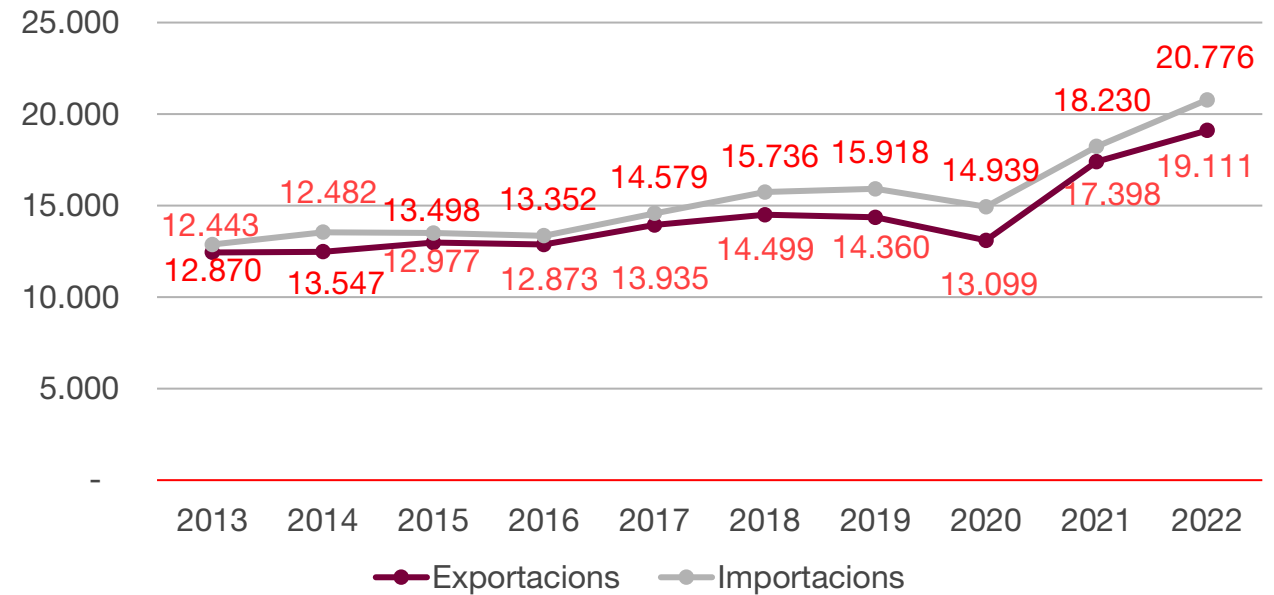
- Top 5 de països on **exporta** Catalunya:

- Top 5 de països que **importen** a Catalunya:

Evolució de les exportacions i les importacions a Catalunya els últims 10 anys (M€)

78.467 milions d'exportacions 18-22
41% del total d'Espanya

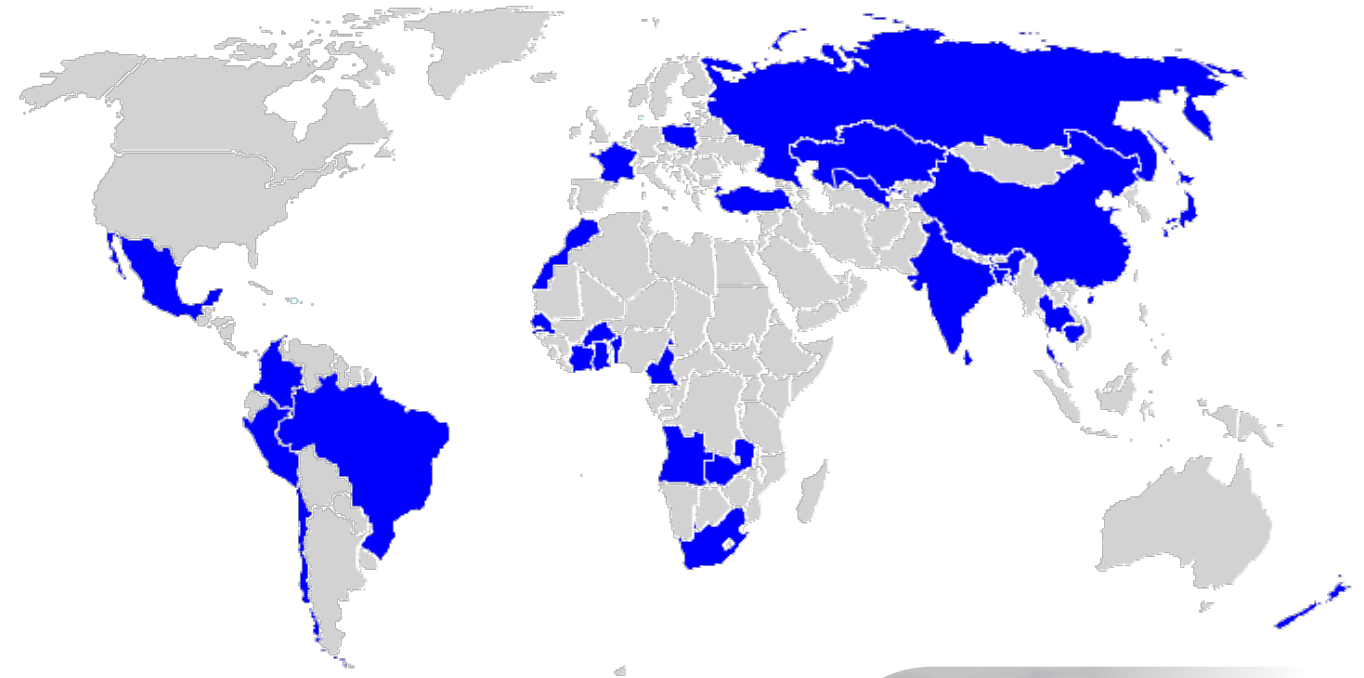
85.698 milions d'importacions 18-22
40% del total d'Espanya

Font: ICEX

Oportunitats de negoci internacionals al sector de la química i plàstics

- El Mapa global d'oportunitats de negoci internacionals 2022 detecta un total de 35 oportunitats d'aquest sector.
- Destaquen les oportunitats en els segments dels plàstics (10 oportunitats) i de la cosmètica (10 oportunitats).
- Es detecten moltes oportunitats relacionades amb l'aigua, la pintura i la química per al sector industrial.
- Recomanador d'oportunitats de negoci internacionals.

Distribució territorial de les oportunitats

Font: ACCIÓ a partir del Mapa global d'oportunitats de negoci internacionals de 2022.

3. Tendències i reptes del sector químic

Tendències del sector de la química

Descarbonització de l'economia

Sostenibilitat

Competitivitat Internacional

Digitalització i eficiència

Talent i diàleg social

Marc legal i regulador

Millor percepció del sector a la societat

Gràcies

Passeig de Gràcia, 129
08008 Barcelona

accio.gencat.cat
catalonia.com

 @accio_cat

 @catalonia_ti

Més informació sobre el sector, notícies i oportunitats:
<http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/quimica-plastics/>

